

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 września 2018 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie z powództwa R. B. przeciwko (...) spółce akcyjnej w W. o zapłatę w punkcie 1 - zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3 614,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 października 2016 r. do dnia zapłaty; w punkcie 2 - zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1570,32 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; w punkcie 3 – nakazał zwrócić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi na rzecz powoda kwotę 527,68 zł tytułem zwrotu uiszczonej i nadpłaconej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego z wpłaty zaksięgowanej 24 stycznia 2018 r. pod poz. (...), sygn. akt XII GC 1920/17 (wyrok k. 74; uzasadnienie k. 79-89).

Apelację od powyższego orzeczenia złożył pozwany – (...) spółka akcyjna w W., zaskarżając je w części tj.:

a. w zakresie punktu 1 wyroku - w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powoda ponad kwotę 960 zł, czyli co do kwoty 2 654,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie;

b. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, stosownie do zakresu zaskarżenia.

Zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa procesowego, tj.:

a) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uczynienie jej dowolną, a w konsekwencji wyprowadzenie wniosków sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym , tj. poprzez przyjęcie, iż poszkodowanemu nie została skutecznie złożona oferta zorganizowania pojazdu zastępczego, podczas gdy poszkodowany na rozprawie w dniu 2 lipca 2018 r. przyznał, że taka propozycja padła. Miało to wpływ na treść orzeczenia poprzez uznanie, iż w okolicznościach niniejszej sprawy nie jest uzasadnione przyjęcie dobowej stawki najmu pojazdu zastępczego oferowanej przez wypożyczalnię współpracującą z pozwanym (...);

b) naruszenie przepisy art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uczynienie jej dowolną poprzez uznanie, iż powód udowodnił zasadność stawki w wysokości 220 zł netto, podczas gdy pozwany złożył poszkodowanemu ofertę zorganizowania pojazdu zastępczego po stawce niższej w wysokości 160 zł brutto i to na powodzie spoczywał ciężar dowodu w postaci wykazania, że poszkodowany nie mógł wynająć pojazdu zastępczego za taką stawkę;

2. obrazę przepisów prawa materialnego, tj.:

a) naruszenie art. 354 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i ustalenie, że postępowanie poszkodowanego polegające na wynajęciu pojazdu zastępczego po dobowej stawce 220 zł netto było zgodnie z obowiązkiem współdziałania z dłużnikiem w sytuacji zaferowania przez pozwanego wynajmu pojazdu zastępczego po stawce 160 zł brutto;

b) naruszenie przepisu art. 16 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w zw. z art. 826 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że poszkodowany w ramach obowiązku minimalizacji rozmiarów szkody miał prawo wynająć pojazd zastępczy od powoda w dniu 6 maja 2016 r. pomimo złożenia w dniu 5 maja 2016 r. propozycji zorganizowania przez pozwanego najmu pojazdu zastępczego odpowiadającego klasie pojazdu uszkodzonego po stawce 160 zł brutto.

Wskazując na powyższe uchybienia skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

c) zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części;

d) rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, w tym o kosztach zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji, według norm przepisanych (apelacja pozwanego k. 94-95v.).

W odpowiedzi na apelację pozwanego strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego (odpowiedź na apelację k. 103-104).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest niezasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego, skarżący bezpodstawnie zarzucił, że Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., bowiem ocena zgromadzonego materiału dowodowego została dokonana bez przekroczenia granic wyznaczonych treścią tego przepisu, co znalazło swój wyraz w należyтым uzasadnieniu wyroku, którego ustalenia i rozważania Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Istota sporu sprowadzała się do oceny, czy zastosowana przez powoda dobową stawką najmu pojazdu zastępczego na poziomie kwoty 270,60 zł brutto (220 zł netto) za dobę, odpowiadała celowym i ekonomicznie uzasadnionym kosztom najmu pojazdu zastępczego.

Zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodu statuowaną przepisem art. 6 k.c., przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej (a więc także szkodę oraz jej wysokość) udowadnia poszkodowany.

Wobec wykazania przez stronę powodową, jako inicjującą proces, stawki dobowego najmu pojazdu zastępczego odpowiadającego klasie pojazdu uszkodzonego w wysokości 270,60 zł brutto - umowa najmu pojazdu zastępczego z dnia 6 maja 2016 r. (k. 9), jako mieszczącej się w zakresie stawek obowiązujących w pierwszej połowie 2016 r. w Ł. i okolicach – opinia biegłego sądowego (k. 40), a więc jako normalnego następstwa powstałej szkody (art. 361 § 1 i 2 k.c.), zadaniem pozwanego było wykazanie okoliczności tamujących bądź ograniczających to roszczenie (art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c.). Tymczasem w okolicznościach niniejszej sprawy pozwany ograniczył się do negocjowania zasadności zastosowanej przez powoda dobowej stawki najmu, zasadzając argumentację zarzutów apelacji na, jego zdaniem pominiętym fakcie, przedstawienia poszkodowanemu oferty najmu pojazdu zastępczego we współpracującej z nim firmą, w stawce dziennej 160 zł brutto.

Z analizy akt sprawy wynika, że prawidłowe są kwestionowane przez skarżącego ustalenia Sądu pierwszej instancji, że pozwany nie doręczył poszkodowanemu oferty najmu pojazdu zastępczego, i ten ostatni nie miał możliwości się z nią zapoznać. Wprawdzie z treści przywołanego przez pozwanego pisma z dnia 5 maja 2016 r. wynika, że pozwany deklaruował gotowość, iż w przypadku zaistnienia uszkodzeń uniemożliwiających dalszą eksploatację uszkodzonego pojazdu oraz konieczności korzystania z samochodu zastępczego (a taka sytuacja w sprawie miała miejsce), zorganizowania usługi pojazdu zastępczego za stawkę dzienną uzależnioną od jego klasy, to jednak w aktach szkody przedłożonych przez pozwanego brak jest jakiegokolwiek dowodu wskazującego na fakt doręczenia tego pisma poszkodowanemu. Nie ma też racji skarżący podnosząc w zarzutach naruszenia prawa procesowego (zarzut 1a), że na rozprawie w dniu 2 lipca 2018 r. poszkodowany przyznał, że taka propozycja padła. Z protokołu tej rozprawy wynika, że poszkodowany zeznając, jako świadek wskazał, że: „Nie pamiętam czy pozwany złożył mi propozycję zorganizowania najmu pojazdu zastępczego” (k. 69v.), a więc nie przyznał, że propozycja zorganizowania najmu pojazdu zastępczego została mu złożona. Wobec tego, zatem to na pozwanym ciążył obowiązek wykazania, że oferta zorganizowania najmu pojazdu zastępczego do poszkodowanego dotarła. Pamiętać, bowiem należy, że zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Jednocześnie w żaden sposób nie wykazał, by przyjęta wysokość stawki na tym poziomie kwoty 270,60 zł brutto (220 zł netto) nie spełniała wymogu stawki celowej i ekonomicznie uzasadnionej.

Wskazać należy, że określenie uzasadnionego ekonomicznie kosztu najmu pojazdu zastępczego (a więc zastosowanej dobowej stawki tego najmu, w szczególności ustalenie czy ma ona charakter rynkowy) w każdym konkretnym wypadku wymaga wiedzy specjalnej i jako takie może być dokonane jedynie przez biegłego sądowego. Jak wynika z dowodu z

opinii biegłego, przeprowadzonego w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, zastosowana przez powoda stawka sytuuje się w granicach obowiązujących lokalnych stawek rynkowych od 165 zł do 420 zł netto, a więc w dolnej połowie tego przedziału (k. 40). Pozwany nie kwestionował opinii biegłego w tym zakresie pomimo, że zaoferowana przez niego stawka sytuowała się poniżej wskazanego przez biegłego zakresu cen.

W tych okolicznościach, skoro pozwany ograniczył się do zwrotu odszkodowania za najem pojazdu zastępczego, z którego korzystał poszkodowany, według niższej niż faktycznie poniesiona przez niego stawki czynszu najmu, to był zobowiązany do wykazania, iż przyjęta w umowie stawka była wygórowana i nie miała charakteru rynkowego, czego nie uczynił.

W judykaturze utrwalony jest pogląd, że poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwania firmy, oferującej najem pojazdu zastępczego w najniższych cenach. Sąd I instancji nie miał, zatem podstaw do zakwestionowania wiarygodności przedstawionych przez powoda wyliczeń, skoro pozwany nie przedstawił żadnego dowodu przeciwnego, który wskazywałby na niezasadność zastosowanej stawki najmu pojazdu zastępczego i wykroczeniu poza uzasadniony wymiar.

Nie ma też racji skarżący, gdy czyni Sądowi Rejonowemu zarzut naruszenia art. 354 § 2 k.p.c. i art. 16 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, poprzez uznanie, że decyzja poszkodowanego o wynajęciu pojazdu za dobową stawkę najmu znacznie wyższą aniżeli zaoferowana przez pozwanego, nie przyczyniła się do zwiększenia szkody.

Wskazać należy, iż powołanie się przez pozwanego na możliwość wynajmu pojazdu zastępczego nie jest równoznaczne z wypełnieniem obowiązków przez dłużnika z art. 354 § 1 k.c., ani nie powoduje oceny zachowania poszkodowanego – wierzyciela, w kontekście naruszenia reguł z art. 354 § 2 k.c.

Pozwany ubezpieczyciel bronił się, wskazując na fakt złożenia oferty poszkodowanemu i związania go tą ofertą. Tymczasem do przedstawienia poszkodowanemu informacji, w której zresztą było zawarta była jedynie informacja o możliwości zorganizowania najmu pojazdu zastępczego bez wskazania konkretnych warunków tego najmu, po prostu nie doszło. Nadto, zauważyć na marginesie należy, że treść przedłożonego na wskazaną okoliczność pisma z dnia 5 maja 2016 r. nie stanowi oferty w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. Pozwany przedstawiając swoje oświadczenie, w niedostateczny sposób (niepełny) dokonał jej prezentacji. „Oferta” pozwanego w niniejszej sprawie była niezwykle ogólna, nie zawierała nawet szczegółów, co do zastrzeżonej stawki najmu, nie mówiąc o innych warunkach najmu. Jednak ważącym dla rozstrzygnięcia kwestii złożenia oferty pozostaje fakt, że pozwany nie wykazał, aby tej treści propozycja została doręczona poszkodowanemu. W konsekwencji, najem pojazdu zastępczego za wykazaną przez poszkodowanego cenę, nie stanowił naruszenia obowiązku współdziałania poszkodowanego z ubezpieczycielem.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł uchybień zaskarżonego wyroku, które winny być uwzględnione w toku kontroli instancyjnej z urzędu. W tym stanie rzeczy, wobec niekwestionowania przez apelującego uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego i bezzasadności wskazanych zarzutów, co do wysokości zastosowanej przez powoda stawki, Sąd II instancji na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 450 złotych tytułem wynagrodzenia pełnomocnika powoda, będącego adwokatem, które zostało ustalone na podstawie § 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 1. pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800 z późn. zm.).

Marzena Eichstaedt Iwona Godlewska Mariola Szczepańska